

Es pot constatar com, al llarg del temps, han existit homes que no van encarnar la ideologia patriarcal i que no van dubtar en defensar els drets i la importància de les dones a la societat.

Alguns d'aquests homes van ser erudits i van escriure tractats en defensa, per exemple, de l'educació de les dones, fent sovint un reconeixement d'autoritat femenina. Luisa Muraro es refereix a aquest grup d'homes amb l'expressió "amici delle donne".

Un d'aquests homes va ser el jurista i metge Agrippa von Nettesheim (1486 – 1535), que constitueix una de les excepcions entre els cercles dels humanistas. A la seva obra *Declamatio de nobilitate et praecellentia foeminei sexus*, utilitza l'etimologia, l'argumentació "a nomine", segons la qual el nom manté un vincle no arbitrari amb la cosa nomenada, per fonamentar-hi el seu discurs. Així, es remet a la forma hebraica original del nom Eva, per tal de demostrar que ella era d'un més gran valor que Adam, perquè s'assemblava més a Déu. El seu exemple seria seguit per la també escriptora humanista Lucrecia Marinelli.

Un segle més tard, el racionalista protestant François Poulain de la Barre (1647 - 1723) continuà el camí de la defensa de les dones amb obres com *De l'egalité des deux sexes o De l'education des dames*. Tot basant-se en l'epistemologia cartesiana, defensa la igualtat bàsica dels dos sexes i argumenta, igualment, que només la ignorància i els interessos masculins poden sostenir la idea de la desigualtat, ja que totes les desigualtats existents entre homes i dones no són producte de la naturalesa sinó del costum imposat per la diferència d'educació. Proposa, en conseqüència, l'accés de les dones a l'estudi de totes les branques del saber, la qual cosa els permetria assumir qualsevol responsabilitat, sense excloure'n les activitats diplomàtiques, les religioses ni les militars.

Poulain de La Barre està situat entre Descartes i Rousseau: ell va aplicar el mètode cartesià a la crítica de la societat i dels costums. Rousseau, posteriorment, trivialitzarà el seu discurs, encara que sense citar-lo expressament. La seva línia de pensament quedarà, doncs, històricament silenciada. Serà el pensament del mateix Rousseau el que esdevindrà paradigmàtic i preponderant durant i a partir de la Revolució francesa.

Per la seva banda, Condorcet (1743-1794), l'únic dels grans filòsofs il·lustrats que arribà a veure la revolució de 1789, exalta a la seva obra la tasca feta per la Il·lustració i afirma la seva fe en la perfectibilitat humana, una de les condicions de la qual és l'abolició dels prejudicis sobre els sexes. La seva defensa dels drets de les dones utilitza una argumentació semblant a la que desenvoluparia Stuart Mill un segle després. En coherència amb la seva confiança en l'educació, la reclama per a tothom sense [diferenciacions](#). Però ni el seu projecte de ciutadania per a les dones ni els seus plans d'educació igualitària trobarien ressò en un ambient progressivament més hostil a les reivindicacions femenines.

Enllaços

- <http://www.stopmachismo.net/profem.php#01>
- <http://www.revistadelauniversidad.unam.mx/5108/5108/pdfs/51gonzalvo.pdf>
- <http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k58849g.image.f6>
- <http://clio.rediris.es/udidactica/sufragismo2/revfran.htm>
- <http://www.europrofem.org/>
- <http://www.nodo50.org/mujeresred/hombres.htm>